

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА

ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА

ИЗВЕШТАЈ
О РАДУ СУДИЈЕ ЗА ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈЕВИМА
НЕДОЗВОЉЕНОГ УТИЦАЈА НА РАД СУДИЈА И СУДСТВА
ЗА 2022.ГОДИНУ

Београд,
Фебруар 2023.године

Садржај

Уводне речи.....	2
Правни оквир.....	2
Сврха Извештаја.....	3
Преглед случајева недозвољеног утицаја на рад судија и судства у 2022.години у којима је поступано.....	3
Уочене препреке за ефективно поступање у случајевима недозвољеног утицаја на рад судија и судства	3
Закључна разматрања	4

Уводне речи

Високи савет судства (у даљем у тексту Савет) је гарант независности судства која је предуслов за остварење права на правично суђење, у складу са чланом 36 *Устава Републике Србије* и чланом 6 *Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода*. Одбраном појединачног судије истовремено се брани и положај судства у целини, а тиме и владавина права и начела поделе власти у демократском друштву. Сврха независности јесте да се сваком лицу гарантује основно право да судија о његовом случају одлучи искључиво на основу закона, чињеница и свог слободног судијског уверења. Зато судије морају имати пуну слободу да одлучују независно, без ограничења, утицаја, притисака или мешања, без обзира од кога потичу и са каквим год разлогом се чине.

Слобода изражавања судија је ограничена, па одбрану судије када га нападну у медијима, или то преко медија чине политички или други друштвени актери, у циљу вршења недозвољеног утицаја на њихов рад, преузима Високи савет судства.

Правни оквир

Институт заштите од недозвољеног утицаја први пут је уведен у априлу месецу 2021.године изменама и допунама *Пословника о раду Високог савета судства* (у даљем тексту Пословник).

Пословник не садржи дефиницију недозвољеног утицаја. У члану 27 а до 27 ђ уређен је начин рада и одлучивања Високог савета судства у случајевима недозвољеног утицаја на рад судија и судства.

Изостанак дефиниције, као правну празнину, попунио је Савет, ставом да је недозвољени утицај на рад судија и судства свака радња противна закону којом се утиче на судију да донесе одлуку независно од примене закона, утврђеног чињеничног стања и свог слободног судијског уверења.

После доношења и објављивања одлуке радње којима се судија омаловажава у јавности и коментаришу његове одлуке не подпадају под недозвољени утицај, већ под повреду права личности, некада и са елементима кривичног дела, односно подривање ауторитета правосуђа.

Радна група за израду сета правосудних закона је ову дефиницију протумачила као преуску и у *Нацрт члана 8 Закона о уређењу судова* унела да је недозвољени утицај свака радња којом се утиче на рад судија и судства. Венецијанска комисија је приликом експертизе закона, на 132. седници, изнела мишљење да тако дефинисан недозвољени утицај није довољно јасан и да би се могло протумачити да обухвата и легитимно понашање странака у поступку.

За разлику од сада важећег Закона о уређењу судова, нови Закон, који треба да ступи на снагу после конституисања Високог савета судства, садржи дефиницију непримереног утицаја, што олакшава поступање у пракси.

Сврха Извештаја

У члану 27 став 2.10 Пословника о раду Високог савета судства предвиђено је да је надлежни судија дужан да поднесе Високом савету судства Извештај о недозвољеном утицају на рад судија и судства, најкасније до 1. марта текуће године за претходну годину, и увек када Савет то затражи.

Објављивањем Годишњег извештаја о недозвољеном утицају јавност се информисе о овим појавама, које угрожавају углед појединачних судија и правосуђа, нарушавају основне постулате демократског друштва и владавину права.

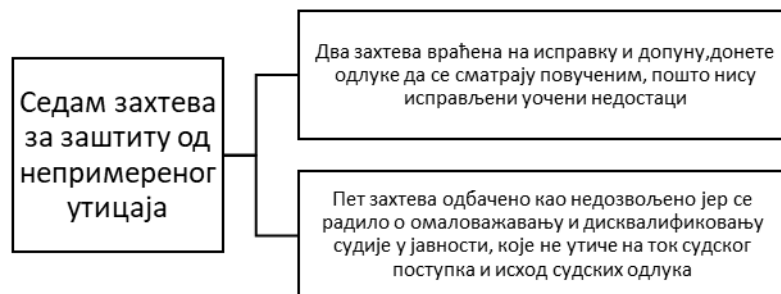
Сврха овог извештаја јесте и да се друге две гране власти упознају са случајевима недозвољеног политичког утицаја, како би предузеле мере да се он спречи.

Преглед случајева недозвољеног утицаја на рад судија и судства у 2022.години у којима је поступано

Високом савету судства до 31.12.2022.године обратило се седам (7) судија са захтевом за заштиту од недозвољеног утицаја.

У два (2) поступка захтеви су враћени на исправку и допуну и пошто уочени недостаци у прописаном року нису отклоњени, донете су одлуке да се захтеви сматрају повученим.

У пет (5) поступака донета је одлука да се захтев одбацује као недозвољен, јер се радило о омаловажавању и дисквалификавању судије у јавности, које не утичу на ток судског поступка и исход судских одлука.

Графички приказ прегледа случајева

Уочене препреке за ефективно поступање у случајевима недозвољеног утицаја на рад судија и судства

Анализом дефиниција непримереног утицаја које су изложили Високи савет судства, Венецијанска комисија и овлашћени предлагач, можемо закључити да се непримерени утицај може вршити и после доношења судске одлуке и окончања поступка, па и објављивањем информација које нису у вези са конкретним поступком, уколико се врши непримерени утицај на правосуђе у целини. Између непримереног утицаја који се врши вербалним путем и коментарисања судских поступака и судских одлука у складу са чланом 46 Устава, чланом 10 Конвенције и Закона о јавном информисању и медијима је веома танка линија, која захтева детаљну анализу у сваком конкретном случају, јер стандарди Европског суда за људска права, када је у питању слобода изражавања и критика рада правосуђа, дозвољавају и употребу речи које могу изазвати згражавање јавности.

У 2022.години Савет је достављао саопштења медијима ради објављивања. Нажалост, Савет не располаже механизмима принуде који би спречили даљи недозвољени утицај, тако да је медијска прапраћеност Савета у оваквим случајевима веома ограничена.

Закључна разматрања

Дефиниција непримереног утицаја претрпела је измене и убудуће неће бити недоумица шта се сматра недозвољеним утицајем на рад судија и судства у целини. То је сада регулисано чланом 8 Закона о уређењу судова.

Надамо се да ће измене Закона и јасно постављена дефиниција омогућити да судије боље упознају овај институт, али и да их права учесника у поступку и слобода изражавања неће одвраћати од тога да се обрате Савету када осећају да се на њих врши непримерени утицај.

Током 2022.године организоване су обуке на тему непримереног утицаја на рад судија и судства, али оне нису дале жељени резултат, јер судије у довољној мери не схватају садржину овог института, па је потребно да се са обукама у наредном периоду настави.

Судија који поступа у предметима недозвољеног утицаја

Зорана Делибашић